एक स्कॅन... संपूर्ण शासन निर्णय आपल्या मोबाईलमध्ये !

स्मार्ट संदर्भ
तयार प्रशासन
सशक्त ग्रामविकास
★★★★★

QR Code आधारित
शासन निर्णय संग्रह

★★★
नवीन सुधारित आवृत्ती 2026

महत्वाचे शासन निर्णय आता एका पुस्तकात !

या पुस्तकाचे विशेष फायदे

- सर्व शासन निर्णय एकाच ठिकाणी विषयानुसार व वर्षानुसार
- QR Code स्कॅन करून तत्काळ PDF उपलब्ध
- अद्ययावत व विश्वसनीय माहिती
- ग्रामपंचायत, पंचायत समिती व जिल्हा परिषद कर्मचाऱ्यांसाठी उपयुक्त
- वेळेची बचत व कार्यक्षमतेत कमाल वाढ
- कागदपत्रांचा त्रास कमी, डिजिटल व्यवस्थापन सोपे
- मोबाईलवर सहज वाचता येणारे संदर्भ पुस्तक

"स्कॅन करा... माहिती मिळवा... काम सोपे करा!"

या पुस्तकात काय मिळेल?

- विषयानुसार शासन निर्णय
- वर्षानुसार व दिनांकानुसार वर्गीकरण
- शोधण्यास सोपी अनुक्रमणिका
- प्रत्येक निर्णयासाठी QR Code द्वारे PDF संदर्भ
- महत्वाचे परिपत्रक, आदेश व सूचना

उपयुक्त कोणासाठी?

- ग्रामपंचायत सदस्य, सरपंच व कर्मचारी
- पंचायत समिती व जिल्हा परिषद कर्मचारी
- अधिकारी, लेखापाल व विस्तार अधिकारी
- NGO व विविध क्षेत्रातील कार्यकर्ते
- शासकीय व निमशासकीय संस्था
- विद्यार्थी व स्पर्धा परीक्षा देणारे

का आवश्यक आहे हे पुस्तक?

- कामातील पारदर्शकता व शंका निरसन
- शासन निर्णयांचा अभ्यास सुलभ व सोपा
- वेळ, श्रम व खर्चाची मोठी बचत
- अद्ययावत माहितीमुळे निर्णयक्षमतेत वाढ
- डिजिटल युगातील स्मार्ट संदर्भ पुस्तक

एक पुस्तक... अनेक निर्णय... अमूल्य संदर्भ!

शोधा काही... काम करा जास्त!

संदर्भ अचूक, निर्णय प्रभावी!

स्कॅन करा... वाचा... अमलात आणा!

अद्ययावत माहितीचा विश्वासार्ह डिजिटल सहयोगी!

अधिक माहितीसाठी भेट द्या
https://gramvikaseseva.com/

अधिक माहितीसाठी भेट द्या
https://gramaditya.com/

ज्ञान अपडेट... निर्णय अचूक... प्रशासन सशक्त!

विभाग – ग्रामविकास विभाग

महाराष्ट्र ग्राम पंचायत कर आणि शुल्क नियम /कर आकारणी

महाराष्ट्र ग्रामपंचायत अधिनियम मधील नियम १९५९ कलम १२४, १२५,१२६,१२७,१२७-अ,१२८,१२९ अन्वये ग्रामपंचायती मार्फत कर व फी आकारणी

ग्रामपंचायतीचे कर आकारणीचे अधिकार

1. महाराष्ट्र ग्रामपंचायत अधिनियमाचे कलम १२४ अन्वये कर आकारणी करण्याचे अधिकार ग्रामपंचायतीस.
2. गावाच्या सीमेतील इमारती व जमिनीवर ग्रामपंचायतीस कर आकारणी करता येते. मोबाईल मनोरे, सौरपंखे व पवनचक्की यावरही कर आकारणी करता येते.
3. फी, यात्राकर, दुकान चालविणे व हॉटेल चालविणे, आठवडे बाजार, सार्वजनिक स्वच्छता कर, दिवाबत्ती कर, आरोग्य व साफसफाई कर, वाहनतळ जागाभाडे इत्यादीच्या संदर्भात ग्रामपंचायतीस फी आकारणी करता येते.
4. सामान्य पाणी पट्टी व खास पाणीपट्टी आकारणी करण्याचा अधिकार ग्रामपंचायतीस आहे.

कर आकारणी प्रक्रिया / पद्धत

1. दर चार वर्षांनी कराची फेर आकारणी करणे.
2. कर आकारणी करण्यासाठी कर आकारणी समितीचे गठन. सदर समितीचे अध्यक्ष सरपंच.
3. कर व फी चे कमाल व किमान दर मासिक आणि ग्रामसभेत निश्चित करण्यात यावेत.
4. महाराष्ट्र ग्रामपंचायत कर व फी नियम, १९६० अंतर्गत सुधारणा नियम २०१५ नुसार भांडवली मुल्यावर आधारित कर आकारणी करणे.
5. कर आकारणी करताना इमारतीचा प्रकार, क्षेत्रफळ वापर व वापरानुसार भारांक, घसारा दर, रेडीरेकनरंचे दर विचारात घ्यावेत.
6. कर आकारणी केलेल्या मिळकत धारकांची यादी ग्रामपंचायतीच्या नोटीस बोर्डवर प्रसिद्ध करणेए यावी.
7. त्याबाबत कोणाच्या काही हरकती असल्यास त्या लेखी स्वरूपात घेर्णत याव्यात. हरकतीस ३० दिवसांची मुदत देण्यात यावी.
8. हरकतींचे निराकरण करून आकारणीचे दर निश्चित करावेत.
9. कराची फेरआकारणी करताना करामध्ये जी वाढ होईल, ती अगोदरच्या वर्षाच्या ३०% पेक्षा जास्त असता कामा नये.
10. आर्थिक वर्ष सुरू झाल्यानंतर पहिल्या ६ महिन्याच्या आत कर भरणाऱ्या खातेदारास चालू करात ५ टक्के सूट देण्यात येईल. नंतरचे संपूर्ण आर्थिक वर्षात कराचा भरणा न करणाऱ्या खातेदारास त्या वर्षाच्या थकबाकीवर ५ टक्के दंड आकारला जाईल. सहा महिने ते वर्ष संपेपर्यंत कर भरणा करणाऱ्या खातेदारास सूट मिळणार नाही.
11. शैक्षणिक संस्था, धर्मादाय संस्था व ज्या ठिकाणी ज्ञानदान केले जाते, त्या ठिकाणी कर आकारणी नाही. अशी ज्यांची आकारणी केली आहे, त्यांना कर माफ करण्याचा प्रस्ताव तयार करणे, या शैक्षणिक संस्थेमध्ये व्यावसायिक उद्देशाने (उदा. हॉटेल, वसतीगृह) उध्या असलेल्या इमारतीवर कर आकारणी करता येईल. तथापि सदरची जमीन व इमारत ही जर भाडेपट्ट्याने घेतली असेल, तर मूल मालकाकडून कर वसुली करता येईल.
12. संरक्षण दलातील शौर्यपदक, सेवापदक धारकाच्या विधवा पत्नीस किंवा अवलंबिताच्या वापरात आणल्या जाणाऱ्या फक्त एकच निवासी इमारतीस करातून माफी असेल. यासाठी जिल्हा सैनिक कल्याण बोर्डचे प्रमाणपत्र अनिवार्य असेल.

★ **टीप :** कर व फी वसुली संदर्भात ग्रामसभेचा ठराव व ग्रामपंचायतीचा निर्णय अंतिम असेल.

अ क्र	विभाग दस्तऐवज प्रकार दिनांक अधिक्रमित/अस्तित्वात	शासन निर्णय विषय	शासन निर्णय पाहण्यासाठी QR कोड स्कॅन करावा	थोडक्यात विवेचन
1	1960 (इंग्रजी)	महाराष्ट्र ग्राम पंचायत कर आणि शुल्क नियम, 1960 (इंग्रजी)		
२	2011	ग्रामपंचायत लेखा संहिता 2011		
३	दिनांक 14-03-1980	सहकारी औद्योगिक वसाहतीमधील भूखंड भाडेपट्याने दस्ताऐवज नोंदणीसाठी मुद्रांक शुल्कात माफीचा शासन निर्णय		
४	दिनांक 04-05-1981	ग्रामपंचायतीना यात्रा कराऐवजी मदत निधी देणेबाबत...		
५	दिनांक 02-06-1992	ग्रामपंचायतीना यात्रा कराऐवजी वित्तीय सहाय्य		
६	2-6-1993	ग्रामपंचायतीना यात्रा कराऐवजी वित्तीय सहाय्य		
७	शासन अधिसूचना दिनांक 06 मार्च, 1997	महाराष्ट्र ग्रामपंचायत कर व शुल्क (सुधारणा) नियम, 1997		

अ क्र	विभाग दस्तऐवज प्रकार दिनांक अधिक्रमित/अस्तित्वात	शासन निर्णय विषय	शासन निर्णय पाहण्यासाठी QR कोड स्कॅन करावा	थोडक्यात विवेचन
८	अधिसूचना दिनांक 29-7-1998	महाराष्ट्र ग्रामपंचायत कर व शुल्क [सुधारित] नियम १९९८ [महाराष्ट्र ग्रामपंचायत कर व शुल्क नियम ८० उपकलम (१)]		
९	शासन अधिसूचना दिनांक 03 डिसेंबर, 1999	महाराष्ट्र ग्रामपंचायत कर व फी (सुधारणा) नियम, 1999		
10	दिनांक 09-02-2001	ग्राम पंचायतीचे उत्पन्न वाढावे व त्या स्वयंपूर्ण व्हाव्यात म्हणून ग्रामीण भागात चौरस फुटावर आधारीत घरपटी आकारण्याबाबत		
११	दिनांक 10 सप्टेंबर, 2001	शासन अधिसूचना शुद्धीपत्रक		
१२	शासन अधिसूचना दिनांक 12 डिसेंबर 2001	महाराष्ट्र ग्रामपंचायत कर व फी (पहिली सुधारणा) नियम, 2001		
१३	शासन अधिसूचना दिनांक 17 जानेवारी, 2002	महाराष्ट्र ग्रामपंचायत कर व फी (पहिली सुधारणा) नियम, 2002		
१४	शासन अधिसूचना दिनांक 12 फेब्रुवारी, 2003	महाराष्ट्र ग्रामपंचायत कर व फी (सुधारणा) नियम, 2002		

अ क्र	विभाग दस्तऐवज प्रकार दिनांक अधिक्रमित/अस्तित्वात	शासन निर्णय विषय	शासन निर्णय पाहण्यासाठी QR कोड स्कॅन करावा	थोडक्यात विवेचन
१५	शासन अधिसूचना दिनांक 04 डिसेंबर, 2003	महाराष्ट्र ग्रामपंचायत कर व शुल्क (3 री सुधारणा) नियम, 2003		
१६	शासन अधिसूचना दिनांक 29 मे, 2004	महाराष्ट्र ग्रामपंचायत कर व शुल्क (सुधारणा) नियम, 2004		
१७	शासन अधिसूचना दिनांक 07 जून, 2004	महाराष्ट्र ग्रामपंचायत कर व फी (सुधारणा) नियम, 2004		
१८	महाराष्ट्र शासन ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग, शासन परिपत्रक दिनांक- १४ जुलै, २००४,	जिल्हा परिषदा व ग्रामपंचायतीनी पाणी पुरवठा योजनेचा संपूर्ण खर्च योग्य पाणी पट्टी वर आकारून त्याच्या वसूलीतूनच करणेबाबत.		
१९	दिनांक 05-04-2005	जिल्हा परिषद व पंचायत समिती कार्यालयात पिण्याचे पाणी पुरविण्याकरीता मासिक अल्प मोबदला प्रदानाबाबत.		
२०	शासन अधिसूचना दिनांक 21नोव्हेंबर, 2011	महाराष्ट्र ग्रामपंचायत कर व फी (सुधारणा) नियम, 2011		
२१	शासन अधिसूचना दिनांक 31 डिसेंबर, 2015	महाराष्ट्र ग्रामपंचायत कर व फी (सुधारणा) नियम, 2015		झोपडपट्टी किंवा मातीच्या घरांसाठी १००० रुपयांच्या भांडवली खर्चावर ३० पैसे आकारण्यात येणार आहेत. तर दगड मातीच्या बांधकामांना ६० पैसे, दगड, विटा, चुना किंवा सिमेंटच्या पक्क्या घरांसाठी ७५ पैसे तर नवीन आरसीसी घरांसाठी १२० पैसे आकारण्यात येणार आहेत. यामध्ये वाढीव करात मागील करांच्या जास्तीतजास्त ३० टक्के करवाढ करता येईल

अ क्र	विभाग दस्तऐवज प्रकार दिनांक अधिक्रमित/अस्तित्वात	शासन निर्णय विषय	शासन निर्णय पाहण्यासाठी QR कोड स्कॅन करावा	थोडक्यात विवेचन
२२	दिनांक 02-01-2016	ग्रामपंचातय हद्दीतील मालमत्तेवरील कर आकरनिस देण्यात आलेली स्थगीती उठविने		
२३	दिनांक. 01-02-2016	ग्रामपंचायतीचे लेखा परिक्षण तसेच स्व उत्पन्नामध्ये वाढ करण्याबाबत.		
२४	ग्रामविकास विभाग शासन निर्णय 18-07-2016	ग्रामपंचायतीच्या हद्दीतील मिळकतीवर कर आकारणी करून वसूली करणेबाबत		
२५	शासन निर्णय दिनांक 18-07-2016	कर आकारणी व वसुली करणे		
२६	शासन निर्णय दिनांक 30-11-2016	महाराष्ट्र ग्रामपंचायत कर व फी (सुधारणा) नियम, 2004- अभ्यागत कर		
२७	शासन निर्णय दिनांक 16-01-2018	सहकारी औद्योगिक वसाहतीमधील भूखंड भाडेपट्याने दस्ताऐवज नोंदणीसाठी मुद्रांक शुल्कात माफीचा		
२८	शासन निर्णय दिनांक 15-02-2018	ग्रामपंचायत कर आकारणी बाबत ग्राम प अधिनियम २ महाराष्ट्र ग्रामपंचायत अधिनियम (सुधारणा) आणि महाराष्ट्र ग्रामपंचायत (कारखान्यांकडून करांऐवजी ठोक रक्कमेच्या स्वरूपात अंशदान देण्यासंबंधी) नियम (निरसन) अधिनियम, 2017 (सन 2018 चा महाराष्ट्र अधिनियम क्र 11)		दि15-02-2018 महाराष्ट्र ग्रामपंचायत अधिनियम (सुधारणा) आणि महाराष्ट्र ग्रामपंचायत (कारखान्यांकडून करांऐवजी ठोक रक्कमेच्या स्वरूपात अंशदान देण्यासंबंधी)नियम (निरसन) अधिनियम, 2017(सन 2018 चा महाराष्ट्र अधिनियम क्र 11)

अ क्र	विभाग दस्तऐवज प्रकार दिनांक अधिक्रमित/अस्तित्वात	शासन निर्णय विषय	शासन निर्णय पाहण्यासाठी QR कोड स्कॅन करावा	थोडक्यात विवेचन
२९	शासन निर्णय दिनांक 02-07-2018	ग्रामपंचायत हद्दीतील सौरउजा प्रकलपांवर कर अकार		
३०	दिना 10-12-2018	मूल्यधारीत कर आकारणी		
३१	दिना 15-02-2019 मसूदा	महाराष्ट्र ग्रामपंचायत कर व फि नियमांमध्ये सुधारणा करणेबाबत		
३२	दिना 13-09-2019	ग्रामपंचायत हद्दीतील औद्योगिक महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडलच्या क्षेत्रातील मिळकतीकडून करांची वसूली ग्रामपंचायतीच्या वतीने महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडल कडून करने		MIDC क्षेत्रातील कर वसुलीबाबत
३३	दिना 28-11-2019	हरकती व सूचना मागविण्यासाठीची शासन अधिसूचना- महाराष्ट्र ग्रामपंचायत कर व फी (दुसरी सुधारणा) नियम, 2019		
३४	सामान्य प्रशासन विभाग, शासन निर्णय दिनांक २३-११-२०२०	मा.बाळासाहेब ठाकरे माजी सैनिक सन्मान योजना (माजी सैनिक व सैनिक विधवा/पत्नी यांना मालमत्ता करातून सूट)		
३५	सामान्य प्रशासन विभाग **शासन निर्णय दिनांक २८-०३-२०२५**	मा. बाळासाहेब ठाकरे माजी सैनिक सन्मान योजने अंतर्गत माजी सैनिक व सैनिक विधवा , पत्नी यांना मालमत्ता करातून सूट देण्याबाबत		